Betico Croes: een lichtend voorbeeld

Ze lijken op elkaar als twee druppels water, de huidige minister van Justitie Rudy Croes en zijn oudere broer, wijlen Betico Croes. Veel mensen denken dat Rudy met zijn baard zijn beroemde broer nadoet. Niets is echter minder waar: "Ik had mijn baard al elf jaar, toen Betico besloot de zijne te laten staan", vertelt Rudy. Aan politieke gedrevenheid doen de broers echter in niets voor elkaar onder. Beiden hebben dan ook grote successen geboekt. Betico door het bereiken van de Status Aparte voor zijn volk en Rudy door de bestrijding van de criminaliteit, waardoor datzelfde volk zich veilig kan voelen.

Door Marjanne Havelaar

Ze waren thuis met elf kinderen. Hun ouders waren als tieners al verliefd op elkaar, maar trouwden elk met een ander. Beide partners stierven echter kort na elkaar en zo kreeg het stel een tweede kans. Een kans die bekroond werd met acht gezamenlijke kinderen. Frans Cornelio Croes had uit zijn eerste huwelijk twee kinderen meegebracht, zijn vrouw eentje. In het huis tegenover Club Estrella in Santa Cruz, werden de nakomelingen geboren, waarvan Betico de tweede op rij was.

Het gezin had het niet zo gemakkelijk. "Mijn vader werkte bij de olieraffinaderij, toen nog Exxon", vertelt Rudy, "Door zijn blanke uiterlijk dachten ze daar in eerste instantie dat hij een van de Amerikanen was en daarom mocht hij gebruik maken van de Amerikaanse faciliteiten. Toen ze erachter kwamen dat hij Arubaan was, was dat meteen afgelopen. Je reinste apartheid was dat in die tijd". Vader Croes deed het echter goed bij de Exxon en na verloop van tijd kreeg hij het beheer over een pompstation. Daarmee kreeg het gezin het financieel iets ruimer. De spoeling bleef echter dun, want het extra geld werd gespaard voor de opleiding van de zoons. Het gezin bleef wonen in het kleine huisje met drie slaapkamers: een voor de ouders, een voor de jongens en een voor de meisjes. "Met zeven jongens in een kamer, herinnert Rudy zich. Stapelbedden en nog ruimte tekort, waardoor ik met Betico in een bed moest slapen". Hij vermoedt dat dit wellicht een rol gespeeld heeft bij de ontwikkeling van de bijzondere band die de broers later bond in hun politieke loopbaan.

STRAF

Vader Croes stond bekend als uiterst streng. "Als je iets uithaalde kon je rekenen op een flink pak slaag", vertelt Rudy, die meteen opbiecht dat ze ook wel enorme kwajongens waren. "Wij gingen soms 's avonds naar bed om dat stiekem het huis uit te sluipen om in Club Estrella te gaan tafeltennissen". Dat vader wel rechtlijnig maar niet altijd rechtvaardig was, wordt geïllustreerd door een voorval uit Rudy's kindertijd. "Tommy en ik hadden als taak om de omheining rond het huis schoon te houden. Was het niet in orde, dan mochten we die zondag niet gaan zwemmen. Op een keer hadden wij op zaterdag alles brandschoon gemaakt, maar waren er die nacht zoveel bladeren uit de boom gevallen dat het weer een rommel was. Vader had daar echter geen begrip voor en er werd dus niet gezwommen". Ook herinnert Rudy zich dat als een van de broers iets verkeerd had gedaan, iedereen straf kreeg.

Het leeftijdsverschil van acht jaar tussen Rudy en Betico betekende dat zij als kinderen niet veel met elkaar optrokken. Betico bracht zijn middelbare schooltijd door aan het Dominicuscollege en was daardoor veel van huis. Zijn vrije tijd bracht hij voornamelijk door aan de overkant van de straat. "In Club Estrella kon je onder leiding van de fraters sporten, muziek maken, dansen en aan handvaardigheid doen". Later kreeg Betico als eerste uit het gezin de kans om in Nederland te gaan studeren. Samen met Ronnie Maduro en Boy Escalona volgde Betico de opleiding tot leraar. Na zijn terugkeer ging hij lesgeven. Rudy herinnert zich zijn tomeloze energie: "Betico was koordirigent, zanger, keeper van een voetbalelftal en hij blonk uit in tafeltennis. Hij was een bevlogen persoonlijkheid, hij zat in alle mogelijke organisaties".

POLITIEK

Toen Rudy in 1967 in Nederland studeerde, begon Betico zich voor het eerst serieus in de politiek te verdiepen. "Hij had dat van geen vreemde, want onze vader had zich in zijn tijd ingezet voor de aanleg van een weg van Santa Cruz naar Oranjestad. De toenmalige machtshebbers waren daar helemaal niet voor, maar de weg is er gekomen, vertelt Rudy. Ook het bouwen van scholen en het aantrekken van de eerste huisarts is een gevolg geweest van de acties van vader Croes. De politiek draaide in die tijd om drie partijen. Alledrie zagen ze wel iets in de fanatieke Betico Croes, die het in zich had om het volk achter zich te krijgen. De belangstelling was echter niet wederzijds. Volgens Rudy vond zijn broer de UNA te katholiek, de PPA te sektarisch en de AVP teveel gericht op de 'rasechte' Arubaan. Rudy moet erbij lachen als hij vertelt dat de familie Croes oorspronkelijk uit Antwerpen afkomstig is. "Een van mijn voorouders heeft zich 370 jaar geleden op Aruba gevestigd". In Antwerpen ligt ook de oorsprong van het familiewapen, "de drie kroezen". Na veel aandringen wist Shon

A. Eman Betico in te lijven bij de AVP. Bij de eerstvolgende verkiezingen prijkte Betico als nummer vijf op de lijst, maar kreeg na Shon A. de meeste voorkeursstemmen.

RECHTSZAAK

Na het overlijden van Shon A. ontstond er een machtsvacuüm binnen de partij. De partijtop wilde Betico als partijleider, maar de familie Eman was daar tegen. Het liep uit op een rechtszaak. Rudy was erbij: "Ik zie het nog voor me. De broer van Shon A., Sieg Eman nam de leiding. Hij verklaarde na lang aarzelen tegen de rechter dat Betico geen leider van de AVP kon worden omdat hij geen Eman was. Op dat moment greep de jonge Henny Eman naar zijn hoofd en liep de rechtszaal uit. Zelfs hij vond dat niet kunnen". Betico en de zijnen verloren de zaak echter en mochten de naam AVP niet langer gebruiken. Daarop besloten zij een eigen partij op te richten en op 9 februari 1971 zag de MEP het levenslicht. "Het moest een volksbeweging worden zonder discriminatie". Rudy was bij de officiële presentatie van de partij, waarbij de kleuren rood en geel de boventoon voerden. "Rood voor de sociaal-democratie en geel voor de aloë van Aruba", legt Rudy uit. De muzikale broers en zussen Croes hebben met elkaar het lied van de MEP gemaakt.

De partij wist ook al meteen wat haar hoofddoel zou worden: het streven naar een Status Aparte, een bestaan voor Aruba los van het Curaçaose juk. "De term Status Aparte ontstond al direct bij het stichten van de partij", weet Rudy nog.

VLAG

Hoewel hij wel betrokken was bij allerlei activiteiten van de MEP, ambieerde Rudy geen politieke carrière. Hij volstond met het steunen van zijn broer. Die wist met zijn nieuwe partij de verkiezingen te winnen en werd lid van de Eilandsraad. Betico had echter maar een politiek doel en dat was het bereiken van zelfbeschikking voor het Arubaanse volk. Dat sprak aan en in 1976 werd een door hem ingediende motie goedgekeurd. Daarmee kreeg Aruba eindelijk een eigen vlag, volkslied, wapen en taal. "Het ouderlijke huis werd verhypothekeerd om de eerste Arubaanse vlag te maken", herinnert Rudy zich.

Toen kwam de tijd van het referendum. De MEP maakte geen deel uit van de landsregering en kreeg van de politie geen medewerking. "We gingen 's nachts op pad met plakploegen om posters op te hangen. Er werd namelijk geen aandacht besteed aan het standpunt van de MEP. We probeerden zoveel mogelijk posters op te hangen, zonder opgepakt te worden. Een paar keer kregen we de politie achter ons aan, maar door de knoek in te rennen, konden we ontkomen. De volgende morgen zaten we triomfantelijk te ontbijten in een volgeplakte stad".

BITTER

Turbulente tijden volgden. Stakingen, opstanden en protesten, waarbij niet alleen het politiebureau en het rechtershuis doelwit waren, maar ook de ruiten bij de *Amigoe* werden ingegooid. Allerlei acties, die uiteindelijk uitmondden in het verkrijgen van de Status Aparte per 1 januari 1986. Een groot succes voor de jonge MEP, waar de partij echter niet lang van heeft genoten. De partij verloor namelijk de verkiezingen in 1985. Rudy vertelt dat Betico zwaar teleurgesteld was in de kiezers. "Het idealisme heeft het moeten afleggen tegen het materialisme," zou die hebben gezegd. De olieraffinaderij was namelijk dicht gegaan en iedereen had 8,2 procent moeten inleveren voor het solidariteitsfonds. "Betico raakte verbitterd, want hij had dit niet van zijn volk verwacht", herinnert Rudy zich. Het leek er toen ook op dat Betico de politiek de rug wilde toekeren. "Betico drong er bij Tommy en mij op aan dat een van ons de politiek zou ingaan in zijn plaats. Toen gebeurde dat vreemde ongeluk." Op oudejaarsavond vloog Betico met zijn auto uit de bocht, een hele flauwe bocht. Hij raakte in een coma waar hij nooit meer uit zou ontwaken.

POLITIEK

Direct ontstond vanuit de MEP grote druk op de broers om een positie in de partij te accepteren. Uiteindelijk zwichtte Rudy voor de uitdaging. "Ik was toen net gescheiden en had wat meer mogelijkheden om mijn vrije tijd aan de politiek te schenken". Bij de volgende verkiezingen werd Rudy parlementslid en in latere jaren minister.

Het verhaal van de baard..."Betico en ik hadden afgesproken onze baarden af te scheren bij het ingaan van de Status Aparte. Ik was op 31 december al bezig geweest om hem zo kort mogelijk te knippen. Later heb ik me wel geschoren, maar bleek dat mijn huid zo overgevoelig was dat die een dagelijkse scheerbeurt niet verdroeg. Zodoende is mijn baard gebleven, terwijl die van Betico in het ziekenhuis werd afgeschoren. Ik had hem dus eerder en later".

Amigoe. - (24 januari 2005) ; p. 6